

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Petrem Sedlákem ve věci

žalobce: **F. Z. (X)**, nar. X,
státní příslušník X,
adresa pro doručování X,
zastoupen Mgr. Petrem Navrátillem, advokátem
sídlem Jihlava, Královský Vršek 25

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
poštovní schránka 21/OAM, Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 6. 2025, č. j. OAM-410/ZA-ZA11-LE31-2025,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 23. 6. 2025, č. j. OAM-410/ZA-ZA11-LE31-2025, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 12 269 Kč k rukám Mgr. Petra Navrátila, advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podanou žalobou brojil proti shora označenému rozhodnutí žalovaného, kterým byla zamítnuta jeho žádost o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neboť žalobce je státním příslušníkem Alžírské demokratické a lidové republiky, kterou ČR považuje za tzv. bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu.

II. Podání účastníků

2. Žalobce namítl, že žalovaný pouze formálně konstatoval zjevnou nedůvodnost žádosti, aniž by reflektoval jeho individuální důvody, zejména obavu z trestního postihu, nemožnost výkonu zaměstnání a obtížnou možnost reintegrace v Alžírsku. Podle svého přesvědčení uvedl důvody, které se vymykají pouhé ekonomické migraci a žalovaný nesprávně aplikoval pojem „zjevná nedůvodnost“. Zdůraznil ohrožení trestem odnětí svobody s tím, že s ohledem na jeho setrvání v zahraničí mu hrozí až 20 let odnětí svobody za dezerci, a blíže popsal důvody, které vedly k vyhýbání se vojenské službě. K tomu odkázal na mezinárodní zdroje popisující nedodržování spravedlivých procesních standardů soudního řízení v Alžírsku. Dále namítl i své morální důvody k odmítání vojenské služby, integraci do české společnosti, existenci zázemí v ČR a partnerského vztahu, který udržuje s českou občankou.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby s tím, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a správní spis pro něj poskytuje dostatečnou oporu. Při posouzení Alžírska jako bezpečné země původu bylo postupováno v souladu právními předpisy a Alžírsko považují za bezpečnou zemi původu i další země EU. Naopak žalobce v průběhu správního řízení neprokázal, že by mu hrozilo nebezpečí pronásledování nebo skutečně hrozící vážné újmy. Poukázal na to, že žalobce podal žádost až po více než rok trvajícím nelegálním pobytu v ČR v situaci uloženého správního vyhoštění s tím, že sám uvedl, že se snaží vyhnout návratu do země původu a dosáhnout svého snu kariéry fotbalisty. Žalobce i uvedl, že pokud by byl v Alžírsku, vojenskou službu by vykonal. Tvrzení žalobce jsou proto podle něj účelová. Žalovaný podle svého názoru zohlednil individuální okolnosti případu, ale žalobce neprokázal, že by v jeho případě nebylo možné považovat Alžírsko za bezpečnou zemi.

III. Posouzení věci krajským soudem

4. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a je přípustná, obsahuje projednatelné žalobní body a je *důvodná*. Žalovaný neměl vycházet z toho, že je Alžírsko bezpečnou zemí původu. Obsah zprávy, kterou žalovaný podpořil zařazení Alžírska na seznam bezpečných zemí původu použitý v této věci, totiž nestvrzuje, že by Alžírsko opravdu splňovalo podmínky, které pro použití konceptu bezpečné země původu předvídá směrnice č. 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany („procedurální směrnice“), a zákon o azylu.

K obsahu správního spisu jako podkladu napadeného rozhodnutí

5. Podle § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, nestanoví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; to se netýká žadatele, pokud se jeho žádosti v plném rozsahu vyhovuje, a účastníka, který se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí vzdal. V případě, že podkladem rozhodnutí jsou písemnosti a záznamy, které jsou za podmínek v § 17 odst. 3 uchovávány odděleně mimo spis, může se účastník, o jehož právním nároku se v řízení

rozhoduje, s těmito podklady seznámit pouze v podobě, která nezmaří účel jejich utajení; není-li to možné, sdělí se takovému účastníkovi alespoň v obecné rovině, jaké skutečnosti z těchto podkladů vyplývají. Správní orgán si předtím, než účastníkovi umožní seznámit se s podklady podle předchozí věty, vyžádá vyjádření orgánu, který tyto podklady poskytl. Nerozhoduje-li se v řízení o právním nároku účastníka, není takový účastník oprávněn seznámit se s podklady rozhodnutí, které jsou za podmínek v § 17 odst. 3 uchovávány odděleně mimo spis.

6. Z obsahu správního spisu vyplývá, že žalovaný v seznámení s podklady pro rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany žalobci sdělil, že bude vycházet z a) žádosti o mezinárodní ochranu, b) protokolu o poskytnutí údajů k žádosti ze dne 11. 4. 2025, c) protokolu o pohovoru z téhož data, d) informace OAMP, Alžírsko, Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, ze dne 20. 1. 2025, e) protokol o výsledku v řízení o vyhoštění č. j. KRPH-33696-18/ČJ-2025-050022-SV a f) protokol o výsledku v řízení o vyhoštění č. j. KRPH-33696-17/ČJ-2025-050022-SV.
7. Žádná „*Informace OAMP, Alžírsko, Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, ze dne 20. 1. 2025*“ se ale ve spise nenachází. Naopak žalovaný mezi podklady neuvedl zprávu *Alžírsko – Hodnocení Alžírska jako bezpečné země, stav: září 2024*, tj. jedinou listinu o Alžírsku, ze které vycházel při vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Z obsahu správního spisu plyne, že žalobce se nechtěl s podklady seznámit, tudíž je zřejmé, že mu byly při seznámení s podklady pro vydání sděleny pouze názvy listin. Je tak patrné, že až v okamžiku vydání žalobou napadeného rozhodnutí mu bylo sděleno, že žalovaný vycházel ze zcela jiného podkladu, než který mu sdělil, a na základě tohoto podkladu použil procesně jednodušší cestu a vyloučil úplný přezkum žádosti žalobce o mezinárodní ochranu.
8. Je sice možné, že při seznámení s podklady mohlo dojít k chybě při přípravě protokolu, nicméně to nic nemění na tom, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě podkladu, se kterým nebyl žalobce seznámen, resp. mu ani nebylo sděleno, že z něj bude žalovaný při vydání rozhodnutí vycházet.
9. S ohledem na to žalobou napadené rozhodnutí nemá oporu ve správním spise, resp. v protokolu o seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí. Žalobce sice neuplatnil v tomto směru žalobní námitku, avšak v rámci žaloby zpochybňoval hodnocení Alžírska jako bezpečné země. Soud proto nemohl při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí uvedenou vadu přehlédnout a pominout.

Obecná východiska k otázce tzv. bezpečných zemí

10. Rozhodnutí žalovaného se opírá o § 16 odst. 2 zákona o azylu. Žalovaný podle něj jako zjevně nedůvodnou zamítne „žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.“ Koncept bezpečné země původu má svůj unijní původ v procedurální směrnici. Ta v bodu 40 svého odůvodnění uvádí, že pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost ji tak označit a vycházet z domněnky její bezpečnosti, pokud žadatel neprokáže opak. Z bodu 46 odůvodnění procedurální směrnice pak vyplývá, že se členské státy mohou rozhodnout, zda budou posuzovat bezpečnost země původu případ od případu, nebo označí země

jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí [blíže viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 10. 2021, č. j. 41 Az 58/2020-52, č. 4270/2022 Sb. NSS. („rozsudek č. 4270/2022 Sb. NSS“), body 11 a 14).

11. Česká vnitrostátní úprava zvolila variantu seznamu bezpečných zemí původu. Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu ho stanoví vyhláškou ministerstvo vnitra. Seznam bezpečných zemí původu nyní obsahuje § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb. V souladu s § 2 bodem 2. vyhlášky ČR považuje za bezpečnou zemi původu Alžírsko.
12. Země, které jsou na seznamu bezpečných zemí původu, musí splňovat podmínky, které vymezuje v první řadě Příloha I procedurální směrnice. Tu měl do českého vnitrostátního práva transponovat § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu (v čem se to zákonodárci úplně nepovedlo, vysvětluje rozsudek č. 4270/2022 Sb. NSS. v bodech 24 a 25). Zařazením Alžírsko na seznam bezpečných zemí původu tedy ministerstvo deklaruje, že splňuje podmínky, které pro označení země za bezpečnou vyžaduje procedurální směrnice a zákon o azylu v § 2 odst. 1 písm. k). Vytváří se tím domněnka, že žadateli přicházejícímu z této země nehrozí pronásledování ani vážná újma. Domněnku bezpečnosti může žadatel vyvrátit. Ale je to právě on, kdo musí v tomto směru unést povinnost tvrdit a prokazovat.
13. Jak ovšem plyne z rozsudku č. 4270/2022 Sb. NSS, uvedená domněnka bezpečnosti určité země se může uplatnit, jen pokud členský stát vymezil tuto zemi jako bezpečnou *v souladu s procedurální směrnicí* (viz čl. 36 odst. 1 procedurální směrnice a bod 21 rozsudku č. 4270/2022 Sb. NSS). Ta kromě věcných podmínek pro zařazení určité země mezi bezpečné stanovuje jednu další důležitou procedurální podmínku pro *ponechání určité dříve zařazené země na seznamu bezpečných zemí původu*. Ustanovení čl. 37 odst. 2 procedurální směrnice totiž vyžaduje, aby členské státy zajistily *pravidelný přezkum* situace ve třetích zemích označených jako bezpečné. Je to logické. Země, která kdysi možná bývala bezpečnou, v průběhu času může přestat plnit kritéria pro toto její pojmání. Zákonodárce pak tuto podmínku konkretizoval a promítl unijní závazek pravidelného přezkumu bezpečnosti země do § 86 odst. 4 věta druhá zákona o azylu, podle kterého „[s]eznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstvo přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.“
14. Aby tedy rozhodnutí žalovaného o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu mohlo obstát, musí podklady ve spise, které žalovaný využije, *jednoznačně dokládat, že daná země v souladu s procedurální směrnicí a zákonem o azylu skutečně stále splňuje podmínky nezbytné pro její zařazení na seznam bezpečných zemí původu* (viz rozsudek č. 4270/2022 Sb. NSS, bod 19).
15. Na to vše se při přezkumu rozhodnutí o zjevné nedůvodnosti žádosti podle § 16 odst. 2 zákona o azylu musí zaměřit i správní soud. Ustanovení čl. 47 Listiny základních práv EU totiž zakotvuje právo každého na *účinný* prostředek nápravy porušení jeho práv a svobod zaručených právem Unie před soudem (zde jde po hmotněprávní stránce o základní právo na azyl podle čl. 18 Listiny základních práv EU). Základní procesní právo plynoucí z čl. 47 Listiny základních práv EU v kontextu společného evropského azylového systému provádí čl. 46 procedurální směrnice, který dává vzniknout závazku členských států, aby zajistily účinný opravný prostředek, jenž bude zahrnovat *úplné a ex nunc posouzení* jak skutkové, tak *právní stránky věci* (čl. 46 odst. 3). Soud proto při soudním přezkumu rozhodnutí žalovaného založeného na konceptu bezpečné země původu musí mít možnost nejen posoudit, zda se žadateli podařilo vyvrátit domněnku bezpečnosti. Ale *ještě předtím* také musí mít možnost se zaměřit na otázku, zda k zařazení (a setrvání) země na seznam(u)

bezpečných zemí původu došlo v souladu s procedurální směrnicí a zákonem o azylu (viz rozsudek č. 4270/2022 Sb. NSS, bod 21).

16. V opačném případě by neexistovala žádná efektivní kontrola procesu zařazování a ponechávání zemí na seznamu bezpečných zemí původu. Pouhá formální zmínka určité země na takovém seznamu by se stala procesním bianko šekem k paušálnímu zamítnutí žádostí osob z této země o mezinárodní ochranu. To by již naráželo na čl. 3 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, který zakazuje diskriminaci na základě kritéria země původu (srov. Hathaway, James C., Foster, Michelle. *The Law of Refugee Status*. 2. vyd. Cambridge University Press, 2014, s. 128) A soudní prostředek nápravy proti rozhodnutím žalovaného, která se v neprospěch žadatelů opírají o koncept bezpečné země původu, by jen stěží splňoval požadavek své *účinnosti* plynoucí z čl. 46 procedurální směrnice a čl. 47 Listiny základních práv EU (obzvláště nemá-li automatický odkladný účinek, což ještě nebyl tento případ, ale je tomu tak v ČR od srpna 2021). Nasvědčuje tomu i praxe soudů jiných členských států EU, které zařazení konkrétních zemí na seznamy bezpečných zemí původu přezkoumávají (srov. Costello, Cathryn. Safe Country? Says Who? *International Journal of Refugee Law*, č. 4/2016, s. 612-616).
17. Nabízí se tedy otázka, jak má žalovaný splnění povinností týkající se zařazení a setrvání určité země na seznamu bezpečných zemí původů, které plynou z procedurální směrnice, dokládat? Nejlepší a nejprůhlednější by byla poctivá pravidelná novelizace vyhlášky. Tu by měla vždy doprovázet důvodová zpráva s informacemi o zemích původu na potřebné kvalitativní úrovni, aby z nich bylo jednoznačné, že daná země stále plní všechna kritéria podle Přílohy I k procedurální směrnici a § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Rozsudek č. 4270/2022 Sb. NSS v bodě 18 konstatoval, že k otázce, zda dotyčná země splňuje podmínky pro její označení za bezpečnou zemi původu, *obecně postačí, pokud žalovaný jako podklad pro vydání rozhodnutí využije zprávu zabývající se hodnocením této země právě jako bezpečné země původu*.
18. Zpráva, která určitou zemi původu hodnotí jako bezpečnou, a kterou se tak žalovaný pokouší plnit své povinnosti podle čl. 37 odst. 2 procedurální směrnice, by proto měla mít *odpovídající kvalitu*. Mělo by z ní jasně plynout, že v dané zemi obecně a soustavně nedochází k pronásledování či špatnému zacházení. A měla by také podrobně rozebrat rozsah, v jakém daná země poskytuje ochranu proti tomuto jednání, v kontextu kritérií uvedených v Příloze I procedurální směrnice (právní předpisy země a způsob jejich uplatnění, dodržování práv a svobod stanovených v mezinárodních smlouvách o lidských právech, dodržování zásady nenavrácení podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků a systém účinných opravných prostředků). Pokud zpráva obsahuje informace, které vyvolávají otázky ohledně bezpečnosti určité země, měla by uspokojivě zdůvodnit, proč lze zemi i přes tyto informace (nedostatky) stále hodnotit jako bezpečnou. *Zpráva zdůvodňující bezpečnost země původu totiž prakticky nabrazuje povinnost žalovaného shromáždit si ke každé žádosti aktuální informace o zemi původu, které mají relevanci s ohledem na azylový příběh konkrétního žadatele* (viz rozsudek č. 4270/2022 Sb. NSS, bod 20).

Použití obecných východisek v konkrétních okolnostech této věci

19. V nyní posuzované věci není spor o aktuálnost zprávy *Hodnocení Alžírsko*, což plyne mimo jiné i z toho, že tato zpráva je datována k září 2024. Soud přesto dospěl k závěru, že tato zpráva neobstojí jako podklad napadeného rozhodnutí, a to z obsahových důvodů.

20. Hodnocením Alžírsko se v minulosti nezabýval jen zdejší soud, ale kvalitu hodnocení přezkoumával i Nejvyšší správní soud, a to např. v rozsudku ze dne 12. 10. 2022, č. j. 10 Azs 161/2022-56, č. 4410/2022 Sb.NSS., ve kterém uvedl: „Podle čl. 37 odst. 1 procedurální směrnice mohou členské státy vymezit země jako bezpečné jen při splnění kritérií v příloze I směrnice:

Země se považuje za bezpečnou zemi původu, pokud lze na základě tamější právní situace, uplatňování práva v rámci demokratického systému a obecné politické situace prokázat, že v ní obecně a soustavně nedochází k pronásledování podle článku 9 směrnice 2011/95/EU [tzv. kvalifikační směrnice, pozn. NSS], k mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.

Při tomto hodnocení se vezme v úvahu mimo jiné rozsah, v jakém je poskytována ochrana proti pronásledování nebo špatnému zacházení prostřednictvím:

Země se považuje za bezpečnou zemi původu, pokud lze na základě tamější právní situace, uplatňování práva v rámci demokratického systému a obecné politické situace prokázat, že v ní obecně a soustavně nedochází k pronásledování podle článku 9 směrnice 2011/95/EU [tzv. kvalifikační směrnice, pozn. NSS], k mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.

Při tomto hodnocení se vezme v úvahu mimo jiné rozsah, v jakém je poskytována ochrana proti pronásledování nebo špatnému zacházení prostřednictvím:

a) příslušných právních předpisů země a způsobu, jakým se uplatňují;

b) dodržování práv a svobod stanovených v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod nebo Mezinárodním paktu o občanských a politických právech nebo Úmluvě OSN proti mučení, a to zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 uvedené evropské úmluvy nelze odchýlit;

c) dodržování zásady nenavracení podle Ženevské úmluvy;

d) systému účinných opravných prostředků proti porušování těchto práv a svobod.

[13] Tím však požadavky procedurální směrnice nekončí. Podle čl. 37 odst. 2 směrnice musí členské státy zajistit pravidelný přezkum situace ve třetích zemích označených jako bezpečné podle tohoto článku. Podle čl. 37 odst. 3 směrnice se vymezení země jako bezpečné musí zakládat na řadě zdrojů informací, zejména informací z jiných členských států, od Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, Rady Evropy a jiných významných mezinárodních organizací.

[14] Řízení o udělení mezinárodní ochrany se v případě žadatelů z „bezpečných“ zemí původu odlišuje od standardních řízení. Zařazení země na seznam v § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb. zakládá vyvratitelnou domněnku, že tato země splňuje podmínky uvedené v § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a v příloze I procedurální směrnice (jak k tomu dodává bod 42 preambule procedurální směrnice, tato domněnka je vyvratitelná právě proto, že zařazení země mezi bezpečné nemůže být „absolutní zárukou bezpečnosti státních příslušníků dané země“). Žadatel musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Označení určité země za bezpečnou tedy v podstatě klade důkazní břemeno na žadatele o

mezinárodní ochranu (k tomu srov. již rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS, a dále např. usnesení NSS ze dne 24. 3. 2022, čj. 5 Azs 218/2021-39, bod 13).

[15] Důsledky toho, že žadatel toto důkazní břemeno neunes, přitom nejsou banální. Ministerstvo podle § 16 odst. 3 zákona o azylu dále nezkoumá naplnění důvodů pro udělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 ani doplňkové ochrany podle § 14a či § 14b zákona o azylu (v jiné věci tento stav Nejvyšší správní soud popsál tak, že přístup k „plnému“ meritornímu přezkumu je u žadatelů z bezpečných zemí omezen, srov. rozsudek NSS ze dne 23. 4. 2020, čj. 1 Azs 43/2020-24, č. 4042/2020 Sb. NSS, bod 25). Stejně tak žaloba proti rozhodnutí podle § 16 odst. 2 zákona o azylu nemá automaticky odkladný účinek.

[16] V případě žadatelů o mezinárodní ochranu proto nepodléhá soudnímu přezkumu jen otázka, zda žadatel prokázal, že určitou zemi nelze v jeho případě považovat za bezpečnou. Správní soudy musí mít též možnost zkoumat samotné předpoklady vymezení určité země jako bezpečné (a žadatelé pochopitelně musí mít možnost zpochybnit před soudem i toto vymezení, což nyní stěžovatel činí). To rovněž znamená, že soud musí mít možnost zhodnotit např. kvalitu zprávy o bezpečnosti té či oné země, která prakticky nabírá povinnost ministerstva shromáždit ke každé žádosti aktuální informace o zemi původu, které mají relevanci s ohledem na azylový příběh konkrétního žadatele. Opačný přístup by vyloučil efektivní kontrolu zařazování na seznam bezpečných zemí původu (blíže srov. obdobnou argumentaci v již citovaném rozsudku Krajského soudu v Brně čj. 41 Az 58/2020-52 v bodech 20 až 22; srov. také již na rozsudek krajského soudu navazující usnesení NSS ze dne 24. 3. 2022, čj. 5 Azs 289/2021-43, body 14 až 15).

[17] Podle čl. 95 odst. 1 Ústavy platí, že soudce je při rozhodování oprávněn posoudit soulad jiného právního předpisu se zákonem nebo s mezinárodní smlouvou (a jistě též s unijním právem, srov. k tomu čl. 10a Ústavy). Takovýmto jiným právním předpisem je též vyhláška č. 328/2015 Sb. V případě, že vyhláška označuje za bezpečnou zemi původu stát, který pro to nesplňuje podmínky, tedy může soud vyhlášku v individuálním případě nepoužít. Koneckonců, soudní přezkum označení země jako bezpečné země původu (i jejího setrvání na seznamu takových zemí) je i v jiných členských státech EU běžný.“

21. Krom uvedeného Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku v bodu [27] uvedl: „Spíše už jen na okraj Nejvyšší správní soud dodává, že zprávy o Alžírsku nevyhovují ani obsahově požadavkům přílohy I procedurální směrnice. Stěžovatel má pravdu, že ministerstvem shromážděné informace jsou jen povrchní a nezabývají se skoro vůbec skutečným uplatňováním práva v Alžírsku („hlavní“ zpráva z roku 2019 navíc obsahuje jen dvě strany textu, často jen formálně pojednávající o tom, co je v alžírské ústavě, co Alžírsko ratifikovalo apod.). Nejvyšší správní soud dodává, že tam, kde jsou informace výjimečně konkrétní, svědčí spíše o nebezpečnosti země. V bezpečných zemích původu musí např. fungovat systém účinných opravných prostředků proti porušování základních práv a svobod [písm. d) přílohy I procedurální směrnice]. Zpráva z roku 2019 ale např. otevřeně říká, že v Alžírsku je systém opravných prostředků neefektivní a nedostatečný a že jsou často porušována základní práva v trestním řízení a při výkonu trestu odnětí svobody.“
22. Jakkoliv se citovaná část rozsudku č. 4410/2022 Sb. NSS v kontextu tehdy projednávané věci jeví jako vyjádřena toliko na okraj, v nyní posuzované věci je podstatná. V předcházejícím odstavci téhož rozsudku Nejvyšší správní soud totiž uvedl i to, že: „[26] Ministerstvo musí brát v potaz též jasný požadavek čl. 37 odst. 3 procedurální směrnice, aby se zařazení na seznam bezpečných zemí zakládalo zejména na informacích z jiných členských států, od Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (dnes EUAA, pozn. NSS), Úřadu vysokého komisaře OSN

pro uprchlíky a Rady Evropy (právě požadavky čl. 37 odst. 3 směrnice se dosud judikatura správních soudů citovaná v bodu [16] podrobněji nezabývala a jde tak o dosud neřešenou otázku). Tyto podklady ministerstvo ve vztahu k Alžírsku do úvahy v podstatě nevzalo. V použitých zprávách na ně odkázalo skutečně jen naprosto výjimečně, a to navíc jen k doložení kusých a čistě formálních tvrzení (např. toho, které mezinárodní smlouvy Alžírsko ratifikovalo, či toho – bez dalších detailů – že je součástí Evropské politiky sousedství). K posouzení, zda Alžírsko i v praxi kritéria přílohy I naplňuje, se ministerstvo na tyto zdroje neobrací. Článek 37 odst. 3 samozřejmě nelze chápat dogmaticky, tj. že ministerstvo musí zkoumat stanoviska všech členských států, že bez informací z vyjmenovaných zdrojů nemůže nikdy označit zemi za bezpečnou, že nemůže použít jiné zdroje atd. Důležité však je, aby ministerstvo pravidelně z těchto zdrojů vycházelo. V případě, že z nich naopak plynou poznatky o tom, že země není bezpečná, musí ministerstvo svůj případný opačný závěr důkladně vysvětlit (podobně k čl. 37 odst. 3 opakovaně citovaný nizozemský rozsudek NL:RVS:2021:738, body 9.1 a 9.2, včetně odkazů na dřívější judikaturu; s čl. 37 odst. 3 směrnice v celém jeho znění pracuje i francouzská Státní rada, srov. bod 6 rozhodnutí FR:CECHR:2021:437141.20210702 citovaného v bodu [17]).“

23. Žalovaný v nyní posuzované věci založil své rozhodnutí na zprávě *Hodnocení Alžírsko jako bezpečné země původu*, stav: září 2024. Zpráva obsahuje pět stran textu, z toho jednu stranu tvoří pouze odkazy na zdroje. Strana první obsahuje definiční vymezení pojmu „bezpečná země“, bod 2.2 obsahuje seznam ratifikovaných mezinárodních smluv, a bod 2.3 se extrémně stručně vyjadřuje k činnosti právnických osob dohlížejících nad stavem dodržování lidských práv. K hodnocení Alžírsko jako bezpečné země a k otázce dodržování lidských práv se zpráva věnuje na cca 1,5 straně. V této části textu jsou jednak dostatečně ozdrojované obecné faktografické údaje ohledně složení parlamentu a voleb, k otázce dodržování lidských práv vychází zpráva ale z minima podkladů, a to hlavně ze zprávy Freedom House a Ministerstva zahraničních věcí USA. Je evidentní, že při zpracování zprávy nebyly zohledněny požadavky Nejvyššího správního soudu na zdroje, ze kterých má být vycházeno.
24. Krom uvedeného zjevně nebyly při přípravě uvedené zprávy odstraněny ani obsahové nedostatky, které vytkl Nejvyšší správní soud v rozsudku 4410/2022 Sb.NSS, stejně jako v případě zprávy kterou kritizoval Nejvyšší správní soud, i nyní použitá zpráva je spíše povrchní a nezabývá se skoro vůbec skutečným uplatňováním práva v Alžírsku. Stejně jako v předcházejícím případě i nyní tam, kde jsou informace výjimečně konkrétní, svědčí spíše o nebezpečnosti země – není výslovně řešeno znásilnění manžely, v ústavě není zahrnuta ochrana proti diskriminaci na základě genderové identity nebo sexuální orientace, ochrana sexuálních menšin je nedostatečná, nadále je kriminalizován sex mezi osobami stejného pohlaví. Zpráva dále poukazuje na nedodržování lidských práv v trestním řízení a při výkonu trestu odnětí svobody a beztrestnost v bezpečnostních složkách. Právo na spravedlivý proces není zejm. v případech politických odpůrců respektováno a je prakticky nevymahatelné, na výkon soudnictví je vytvářen tlak ze strany vlády a armády. Neexistuje azylový zákon, docházelo k deportacím bez možnosti se proti deportaci odvolat s tím, že uprchlíci byli deportováni i do oblastí aktivních konfliktů.
25. Podle krajského soudu zpráva *Hodnocení Alžírsko* nesplňuje požadavky kladené na ní jak zákonem o azylu, tak i procedurální směnicí, proto v době rozhodování žalovaného neexistovala domněnka bezpečnosti Alžírsko. Žalobce tedy neměl co vyvracet. Nebyl tu proto prostor pro uplatnění režimu § 16 odst. 2 zákona o azylu a zamítnutí žádosti žalobce

pro zjevnou nedůvodnost. Chyběly potřebné předpoklady pro to, aby se žalovaný mohl vydat po této procesně jednodušší cestě.

26. Určitou zemi tedy lze považovat ve vztahu ke konkrétnímu žadateli za bezpečnou zemi původu (a přenést na něj břemeno vyvrácení domněnky bezpečnosti země), *pouze pokud k jejímu označení za bezpečnou došlo v souladu s podmínkami stanovenými procedurální směrnicí a zákonem o azylu*. Až v případě splnění těchto podmínek lze použít § 16 odst. 2 o azylu a jím předvídanou vyvratitelnou domněnku bezpečnosti země původu. Tyto podmínky však Alžírsko v této věci nesplnilo.

Námítky žalobce proti hodnocení Alžírsko jako bezpečné země

27. Klíčová žalobní námitka, stejně jako důvod, který uplatnil žalobce ve správním řízení, je jeho obava z odsouzení za dezerci, resp. z odsouzení za nerespektování povolávacího rozkazu do armády. Ze správního spisu pouze vyplývá, že žalovaný považoval Alžírsko za bezpečnou zemi původu, nicméně ze samotné zprávy vyplývá, že dochází k porušování lidských práv v trestním řízení a při výkonu trestu odnětí svobody a beztrestnost v bezpečnostních složkách, zároveň zpráva poukazuje na tlak armády na výkon soudnictví. To vše je třeba vidět v souvislosti hrozby odsouzení za dezerci, resp. odmítnutí respektování povolávacího rozkazu.
28. Jinými slovy, samotná zpráva, ze které vychází žalovaný, poukazuje na porušování lidských práv při výkonu trestu odnětí svobody a zároveň azylový příběh žalobce opírá o obavu z výkonu trestu odnětí svobody. Za této situace nelze bez dalšího izolovaně konstatovat, že Alžírsko je pro žalobce bezpečnou zemí původu.
29. Jestliže v žalobě poukazoval žalobce na zdroje, ze kterých by mělo vyplývat porušování práva na spravedlivý proces, soud se těmito zdroji v podrobnostech nezabýval, neboť dospěl k závěru, že již samotná zpráva *Hodnocení Alžírsko* je nedostatečná pro závěr o tom, že Alžírsko je bezpečnou zemí původu. Nebylo proto nutné, aby se dále zabýval tím, zda v individuálním případě žalobce (ne)dodržování procesních standardů, resp. hrozba neúměrného nebo nespravedlivého trestu, a prokázání této hrozící újmy v případě žalobce naplňuje kritéria pro závěr, že Alžírsko nelze v jeho případě považovat za bezpečnou zemi původu.

Legalizace pobytu prostřednictvím žádosti o mezinárodní ochranu

30. Závěrem musí krajský soud zareagovat na argument žalovaného, podle kterého se žalobce „jen“ pokouší o legalizaci pobytu. Zdejší soud opakovaně vyjádřil, že není na místě veškeré žadatele o mezinárodní ochranu obviňovat z toho, že se jejím podáním snaží pouze legalizovat pobyt, a že jejich žádosti jsou proto účelové. Žádost o mezinárodní ochranu slouží primárně k tomu, aby žadateli umožnila legálně setrvat na území státu, který mu ochranu poskytl. *Každá žádost o mezinárodní ochranu ve skutečnosti slouží právě k legalizaci pobytu. Ovšem pouze při splnění právem předvídaných podmínek.* Úkolem žalovaného v řízení o každé jednotlivé žádosti o mezinárodní ochranu je posoudit, zda žadatel tyto podmínky splňuje. Nic víc. I žádost o mezinárodní ochranu podaná po uložení správního vyhoštění může být důvodná.

Zbývající žalobní námitky

31. Námitkami žalobce ohledně jeho morálních důvodů k odmítání vojenské služby, integrace do české společnosti, existence zázemí v ČR a partnerského vztahu, který udržuje s českou občankou, se soud nezabýval, neboť ty mohou být posouzeny až v rámci úplného přezkumu žádosti o mezinárodní ochranu. Nemají totiž potenciál zvrátit závěry žalovaného o tom, zda se v případě Alžírsko jedná o bezpečnou zemi původu, což byla jediná otázka, kterou se soud mohl v tomto řízení zabývat.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

32. Krajský soud zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm ho váže závazný právní názor plynoucí z tohoto rozsudku.
33. Pokud by žalovaný znovu chtěl použít koncept bezpečné země původu, bude muset řádně doložit, že Alžírsko splňuje příslušná unijní a zákonná kritéria, tedy že její přítomnost na seznamu bezpečných zemí má své opodstatnění. V opačném případě posoudí žádost žalobce ve standardním řízení podle § 12 až § 14b zákona o azylu.
34. O žalobě soud rozhodl přednostně ve lhůtě pro rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě, a to s ohledem na uložené správní vyhoštění. O návrhu na přiznání odkladného účinku soud proto již nerozhodoval.
35. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci byl žalobce úspěšný, a proto má právo na náhradu nákladů řízení.
36. Ze soudního spisu soud zjistil, že žalobci vznikly náklady řízení spočívající v odměně a náhradě hotových výdajů právního zástupce za čtyři úkony právní služby ve smyslu vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu ve znění účinném od 1. 1. 2025 (dále jen „AT2025“). Konkrétně se jednalo o převzetí a přípravu věci, sepsání žaloby. Podle § 9 odst. 5, § 7 bod 5. a § 11 odst. 1 písm. a) a d) AT2025, platí, že se za tarifní hodnotu ve věcech žalob, kasačních stížností a dalších právních věcí projednávaných podle soudního řádu správního, s výjimkou věcí podle § 10b odst. 5, a dále ve věcech projednávaných podle části páté občanského soudního řádu považuje částka 88000 Kč. Ve smyslu § 7 bod 3 advokátního tarifu činí sazba za jeden úkon právní služby 4 620 Kč. Ke každému úkonu právní služby náleží náhrada hotových výdajů dle § 13 odst. 3 citované vyhlášky ve výši 450 Kč.
37. Celkem tak za zastupování žalobce náleží odměna spolu s DPH ve výši 12 269 Kč.
38. Procesně neúspěšný žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. Nejvyšší správní soud ji odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 11. srpna 2025

Petr Sedlák, v. r.

samosoudce